

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Meditationum evangelicarum volumen tripartitum

Creidius, Hartmann

Francofurti ad Moenum, 1682

In die S. Bartholomaei

[urn:nbn:de:bsz:31-122776](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-122776)

Matth. 28. v. 18. de sola divinitate intelligendus est. Sed verba sunt accipienda secundum subjectam materiam de primatu consensus in regno terreno, cujus certè distributio ad officium Christi non pertinebat. Ut taceam quod tum, cum hæc diceret, in forma servi Christus erat, & in statu exinationis, ubi communicata majestatis usum verè evacuavit, Phil. 2. v. 7.

Interim hoc loco Epilogi notandum est. Quemadmodum Christus in mandatis non habebat à Patre, ut officia mundana inter suos asseclas distribueret: Ita nec ullum ex Apostolis suis ad hanc sublimitatem eventum voluit, ut vel ipse regnaret in modum Principum atque Regum hujus seculi, vel aliis regna hujus mundi conferret ac distribueret. Dixit enim apertè: Sicut me misit

Pater: Ita & ego mitto vos. Jam verò Pater non misit Christum, ut invaderet regna hujus mundi, & politicam administrationem populorum ac gentium tractaret. Quare nec ipse Apostolos suos eo misit & ordinavit modo. Unde colligimus, quod Pater nullo jure hanc potestatem sibi vindicaret tractandi utrumque gladium politicum simul & ecclesiasticum, distribuendi provincias & regna terræ, quo se non Christi Vicarium, non Petri successorem, non Apostolorum heredem, sed Antichristum esse probat, cujus propria nota hæc erat futura, ut his qui Deum suum Maozim firmarent, conferret gloriam multam, & terram inter eos distribueret, Daniel, 12. versic. 39. Hic finis esto per Jesum Salvatorem nostrum, Amen.

In Die S. Bartholomæi.

Evangelium Luc. 22. vers. 24. 30.

Genef. 39. vers. 12. commendatur Josephus, quod heræ suæ lenociniis ad lasciviam sollicitatus pallio illius in manibus relicto fugâ sibi consuluerit, ne adulterio se pollueret, fidemq; hero datam sanctam inviolatamque conservaret.

Sed Bartholomæum videre dilecti, cujus memoriam hodie S. mater Ecclesia celebrat, quia in sacris paginis Apostolorum numero accensetur. Is mundi persecutionibus infestatus non pallium sed propriam pellem in tyrannorum manibus reliquit, ne fortè in idololatriam, quæ spiritualis quædam fornicatio est, prolaberetur & Domino suo ac Magistro Jesu Christo fidem integram & intemeratam servaret.

De origine & prosapia ejus nil certi constat. Petrus de natalibus è regia stirpe ipsum oriundum fuisse jactat, sed dubia fide. Post effusionem Spir. Sancti. visibilem in die Pentecostes Evangelium prædicavit in India, ubi filiam Polymnii à Diabolo liberavit, & per hoc miraculum ipsum cum conjugè ad Christianam fidem convertit. Sed aggré tulerunt hunc Evangelii successum Sacerdotes Assaroth & Berith, quibus idolis homines isti serviebant, & accusarunt Bartholomæum coram Astyage, qui fustibus verberatum excoriari jussit, Anno Christi 80.

Nos sine ulteriori præloquio ad ordinariam Evangelii pericopen descendemus, quæ duobus membris absolvitur, ut sunt

J. Liti-

I. Litigatio. *Ab. Vid. infr. Part. III.*II. Placatio. *pag. 149. 150.*

J. J.

EXEGESIS.

Inter superbos semper sunt jurgia, inquit Salomo Prov. 13. v. 10. quod comprobatur exemplo Apostolorum. Quia enim superbos alebant sub piscatorio pallio cogitationes, & quilibet primatum in regno Christi, quod sibi mundanum fore imaginabantur, aspirabat, ad contentiones tandem res delabatur. Nam facta est contentio inter eos, quis eorum videretur esse maximus, inquit Evangelista. Damnabilis certe litigatio, si spectes

I. *Temporis impertinentiam.* Nam ut patet ex præcedentibus, orta est Hierosolymis in cœnaculo eo ipso temporis momento, quo propter perceptam S. S. Eucharistiæ Sacramentum, & instantem Christi passionem, de qua multis jam ipsis concionatus erat, devotionem suam contestari debebant, vers. 19. 20. 21. 22.

Unde apparet

1. *Diaboli hostilitas,* qui eo tempore omnium maxime nobis insidiatur, quando vel ad sacram cœnam nos præparamus, vel post præparationem, quod in votis habebamus, effectum dedimus. ut devotionem nostram impediatur, vel in peccata quibus valediximus, nos iterum præcipitet: Hoc est Diaboli studium, quo occupatur unicè, Job. 41. v. 13.

2. *Hominum perversitas,* qui spiritualia nimis somnolenter tractant, & in medio cursu deficiunt. O quam multi inveniuntur hodie, qui ab usu S. cœnæ statim revertuntur ad volutabrum peccatorum, & vel popinas visitant, vel in choreis decursant,

vel blasphemias in Deum evomunt, & aliis peccatis se contaminant. Tales non sunt verè Christiani, sed ad fures & canes qui foris sunt pertinent, 2. Pet. 2. v. 22.

II. *Personarum eminentiam.* Nam Apostoli sunt, qui litigationem hanc incipiunt, & persequuntur, neglectâ admonitione, quam paulò ante de mutuo charitatis affectu Dominus instituerat.

Eandem cum Apostolis sortem experiuntur sancti ad unum omnes quamdiu hoc corpus peccati circumferunt, Rom. 7. v. 19. confer Job. 15. v. 14. 15. Psal. 143. v. 2. Psal. 32. v. 6. Matth. 6. v. 12.

Non igitur simus securi, sed in timore & tremore salutem nostram operemur, Philip. 2. v. 12. Lapsus majorum sit tremor minorum, inquit Augustinus. Interim hoc agamus, ut lapsu aliquo præoccupati per penitentiam statim resurgamus, & carnis actiones per spiritum mortificemus, Rom. 8. v. 13. ne petulantè & ex proposito peccemus, talibus enim non relinquatur peccatis hostia, Ebr. 10. v. 26.

III. *Contentionis vehementiam.* Dicitur enim inter ipsos facta *Quarrelia*, unde sequitur, quod non simpliter verbis alternis singuli cause suæ iustitiam defendere conati sunt, ut in placidis disputationibus fieri solet, sed intempestiva procul dubio æmulatio concertantium animos ira exstimulavit, ut omnia concitatis clamoribus impleverint, & quilibet aliquam sibi prærogativam præ cæteris assignare & vindicare allaboraverit.

Ista contendendi de qualibet re nihil præurigo multos invahit. Sed pugnat contra Christianismum, vide 1. Cor. 13. v. 4. seq. Eph. 4. v. 2. Simus mansueti ad exemplum Christi, Matt. 11. v. 29. Abrahami & Lothi,

Ddd 3

Gen.

Genes. 13. v. 8. sic multa peccata vitabimus,
Sir. 28. v. 10.

IV. *Materia pestilentiam.* Nam de primatu contendunt, quis Pontifex inter ipsos & cæterorum Dominus futurus esset. Unde videmus, quamdiu Satanæ nobis incubuerit, dum Antichristus natus est. Hic Domino adhuc præsentat Apostolos, ut de primatu litigent, id quod pluries antehac ab ipso factum, Matth. 18. v. 1. 20. vers. 20. Ibi monstrum hoc conceptum est, de cujus libidine dominandi Daniel. cap. 12. vaticinatur. Consentit Paulus 2. Thess. 2. v. 7. ubi clarissime ait: mysterium jam operatur iniquitatis, sicut fœtus in utero motu indicat, quod vitam acceperit. Similem motum vel potius exultationem hujus maledicti fœtus experta est Ecclesia Anno 196. Ubi victor Episcopus Romanus omnes Asiaticas ob jejunii & paschatis diversitatem anathemate percussit, sed causa principalis erat, quod ipsi præminentie fastigium, quod ambiebat, concedere volebant. Successit Constantini Imperatoris donatio, qui multas Basilicas extruxit, & magnificentissime dotavit, unde Episcopi & Ecclesiæ Doctores impinguati & in crassati relinquerunt Deum factorem suum, & pro fatuo habuerunt petram salutis suæ, Deut. 32. v. 15. quâ occasione via ad Papatum quasi strata est, & Antichristus in lucem prodit, eo tempore, quo vox audita est de cælo: Hodie venenum infusum est Ecclesiæ. Postea An. Christi 607. Bonifacius III. primatum, qui hæctenus in medio positus erat, Phocæ Cæsariæ auctoritate sibi arrogavit, & Episcopus Oecumenicus sive universalis omnium Ecclesiarum appellari voluit. Ibi Antichristus vitalem ætatem consecutus est, & superbiam, avaritiam & tyrannidem suam magnâ au-

daciâ continuavit, dum tempore Lucheri ad senectam pervenit, quæ ipsa morbus est, & vires consumit, quas Jesuitæ quidem & alii fideles subditi in regno Antichristi variis adhibitis medicamentis restaurare tentant, sed frustra, quia tempus imminet, quo Christus ipsum interficiet spiritu oris sui, 2. Thess. 2. vers. 8.

Elucescit autem ex hac contentione

1. *Apostolorum ignorantia*, quod non intelligat conditionem regni Christi, in quo magis crux quam politicum regimè locum habet, Matth. 16. v. 24. Luc. 14. v. 27. Act. 14. v. 22. 2. Tim. 3. v. 12. Hoc Apostolis non ardebat, hinc quicquid Christus dicat, opinionem suam præceptam de regno terreno mordicus tenent, & omnia ipsius verba juxta imaginationes cerebri sui interpretantur. Ita nos omnes affecti sumus non cogitantes illud Ebr. 12. vers. 11. confer Jac. 5. v. 7. seqq.

2. *Apostolorum arrogantia.* Erant isti homines à piscatoria fece & arena selecti ad Apostolicæ dignitatis fastigium, nihilominus eo statu non sunt contenti, sed cogitationibus suis altius evolant, & primatum ambiunt. Ita sub pertuso & sordido nonnumquam pallio ambitio latet. O terribilissimum vitium, in quo omnis perditio initum sumptit, Tob. 4. v. 14. probant exempla, lapsorum Angelorum, Protoplastorum, Core, Datan & Abiram, Absolonis, Hamanis & aliorum. Nolite ergo vos mei, aliquid facere per inanem gloriam, &c. Phil. 2. v. 3. 4. Deus enim resistit superbis, 1. Pet. 5. v. 5.

De Secundo.

FUIT Apostolorum litigatio, succedit à Christo instituta placatio, quæ tribus constat argumentis. Nam considerandam ipsis proponit

L.R.

I. *Regni sui discrepantiam.* Reges gentium, inquit, dominantur, & qui potestatem habent, benefici vocantur, vos autem non sic. Quibus verbis omnem dominatum politicum discipulis suis derogat, ex hoc fundamento, quia inter regnum suum, & inter regna mundi ingens est discrepantia. Quamquam enim Christus Rex est, tamen regnum ejus non est de hoc mundo, Joh. 18. v. 36. nec venit ministrari, sed ministrare, Matth. 30. v. 28. ideoque regnum mundanum fugit, Johan. 6. vers. 15. Quid facit igitur Romanus Pontifex, quando tollit istam discrepantiam, & duos gladios usurpat politicum & Ecclesiasticum? Christus non sic! Apostoli non sic! Eorum successores in primitiva Ecclesia non sic! Antichristus igitur est, qui se hoc modo effert, 2. Thess. 2. v. 4.

Interim confirmatur his verbis Christi, magistratus politici

1. *Honos*, vide Rom. 13. v. 1. Psal. 82. v. 6. Exod. 22. v. 28. 1. Petr. 2. v. 13. 14. Sap. 6. v. 5. Resultat hinc

1. *Consolatio pro piis magistratibus*, contra Anabaptistarum & quorumcunque aliorum fanaticorum calumnias, ac si in regimine politico viventes Deo non sint accepti, aliud probant exempla, Matth. 8. v. 9. Luc. 23. v. 50. Joh. 4. v. 47. Act. 13. v. 12.

2. *Exhortatio*, ut subditi obediant magistratui tanquam ordinationi Dei, Rom. 13. v. 1. & pro salute ipsius deprecationes instituant, hoc equum & justum est, 1. Tim. 2. v. 2. 3.

2. *Onus*, quod duobus verbis hic à Christo exprimitur, quorum alterum est dominari, alterum beneficium dici. Consistit igitur magistratus politici officium

1. *In dominandi rectitudine*, ut malos puniant, & bonos defendant justa severitate, Prov. 20. v. 30. citra munerum & persona-

rum respectum, Exod. 23. v. 8. citra commiserationem, Deut. 19. v. 13. citra cunctationem exemplo Davidis. Psal. 101. v. 9. ut audientes ceteri timorem habeant, Deut. 19. v. 20. qui in hac parte officium suum non exequuntur, Deum ad iram commovent, & poenas experientur, Es. 9. v. 14. 1. Reg. 20. v. 42.

2. *In juvandi promptitudine*, ne sint nimis morosi erga subditos ut Rehabeam, 1. Reg. 12. v. 14. sed nomen *ἐπιτηδὸν* tueantur, & patienter audiant pauperes & parvos, Deut. 1. v. 17. nam misericordia & veritas custodiant Regem, & clementia thronus ejus roboratur, Prov. 20. v. 28. Caveant etiam, ne rapinis, exactioibus, & oneribus nimis subditos deglubant, hoc boni pastoris non est, ut Tiberius olim dicere solebat, & gravissimam poenam meretur, Mich. 3. v. 3. 4. sed exemplum Jobi sibi imitandum proponat, Job. 29. v. 12. seqq. & 31. v. 7. seqq. non etiam sint nimis justi, Eccl. 7. v. 17. nam summum jus summa injuria, sed pro circumstantiarum ratione quandoque remittant, Eccl. 10. v. 4. qui enim nimium emungit, elicit sanguinem, Prov. 20. v. 33.

II. *Exempli praestantiam*, v. 27. hoc modo: Ego sum magister & Dominus vester, vos discipuli & ministri: Nihilominus ita me humiliavi, ut pedes vestros lavare, & in aliis vobis ministrare non erubuerim. Quanto magis vos decebit talis humilitas, ut honore alius alium praeveniat, Rom. 12. v. 10. & dono quod accepit, proximo inservire studeat, 1. Pet. 4. v. 10. nihil faciens per contentionem vel inanem gloriam, sed in humilitate superiores sibi quosvis alios arbitretur, Phi. 2. v. 3.

Notate hoc exemplum vos mei, & quando superba de corde ascendit cogitatio, Christi humilitatem vobis ante oculos ponite, qui fuit Dominus Dominorum, & propter nos factus est servus servorum; que super-

superbia sanari potest, si humilitate filii Dei non sanatur? inquit Augustinus. *Putei profundiores aquas habent dulcissimas*: Ita quo quis humilior, eò gratior est Deo & hominibus, 1. Petr. 5. v. 6. Jac. 4. v. 10. *Stella in cælo minima videtur, & nihilominus in rei veritate totum terrarum orbem magnitudine superat*. Ita humilis in mundo parvus & abjectus est, sed apud Deum magnus habetur, qui licet in altissimis habitet, tamen humilia semper respicit, Pl. 113. v. 5. 6.

III. *Pramii elegantiam*, cujus promissione ipsos erigit, ne spe Domini mundani jam plenè ipsis præreptâ cogitarent sibi pro labore, odio & invidia hæcenus suscepta, nil boni expectandum superesse: Vos autem, inquit vos estis, qui mecum in tentationibus permansistis, & ego dispono vobis regnum, sicut disposuit mihi Pater meus, &c.

Quibus verbis largissimam compensationem & æternam gloriam ipsis pollicetur

1. *Sub imagine regni*. Regnum in hoc mundo summum est majestatis fastigium, propterea sub hoc typo summa gloria vitæ æternæ nobis adumbratur, vide Sapient. 5. vers. 17.

Vide igitur, ut in omnibus tribulationibus apud Christum perseveres, & sic tandem cum ipso regnabis, 2. Timoth. 2. v. 12.

2. *Sub imagine convivit*. Regnum quidem Dei non est esca & potus, Rom. 14. v. 17. erimus enim *ισάγγελοι*, Matth. 22. v. 30. interim metaphoricè hæc loquendi formulâ lauticiæ vitæ æternæ nobis aliquo modo adumbrantur, quod Scriptura sæpius in usu habet, Es. 25. v. 6. 65. v. 13.

Fit hoc

1. *Respectu lautissima tractationis*, Es. 25. v. 6. Joh. 6. v. 35. c. 4. v. 14. Psal. 36. v. 9. 19. Cibus & potus noster, dicente Augustino, erit visio Christi & SS. Trinitatis. Hac visione satiabimur, Psal. 17. v. 15.

2. *Respectu jucundissima conversationis*, vide Matth. 8. vers. 11. Apoc. 5. v. 11. Math. 17. v. 4. Es. 6. v. 3.

3. *Respectu disparata collocationis*. In mensa regis quidem honoratior honoratiori loco collocantur, apparatus autem autem ciborum omnibus victoribus unus & idem est: Ita quidem in convivio cælesti una erit sanctorum omnium vita æterna sed dispar gloria, 1. Cor. 15. v. 41. Dan. 12. v. 3, nulla tamen ibi regnabit invidia. Nam maxima inter ipsos virtus erit charitas, 1. Cor. 13. vers. 13.

3. *Sub imagine iudicii*. Nam sedebitis inquit, super thronos, & iudicabitis duodecim tribus Israel. Ibi potestas iudicaria Sanctis Apostolis promittitur non quidem authoritativa, quæ solius CHRISTI est, sed 1. testificativa doctrinam suam mundo scriptis relictam: 2. Approbativa, quâ subscribent sententiæ quam supremus Iudex super justos & injustos feret, Apoc. 19. v. 12.

Hæc magna erit gloria, quæ continget omnibus fidelibus in novissimo die, ubi stabunt in magna confidentia adversus angustiatores suos, Sapient. 5. vers. 1. Ad hanc gloriam & felicitatem nos perducatur

CHRISTUS JESUS,

Amen.

In Die